

UPCYCLE YOUR LIFE

Met zijn sloophouten meubels was Piet Hein Eek jaren geleden de eerste die van afval design maakte. Inmiddels kom je overal verrassend en vrolijk upcycledesign tegen. Goed voor je huis, je geweten én de wereld.

tekst Chris Muyres fotografie Johannes Abeling

upcycling

Kleding met een bijzondere betekenis, zoals babykleding, verwerkt Hester Ezra tot tapijten met een persoonlijk tintje.

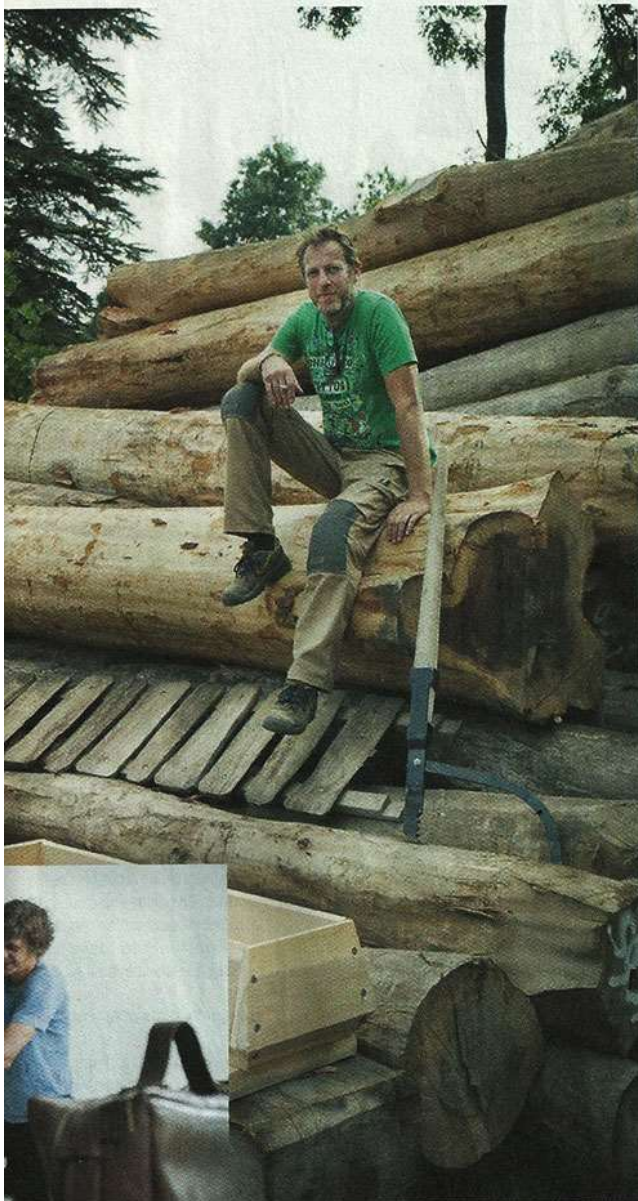
In het begin van de hedonistische jaren negentig studeerde Piet Hein Eek af aan de designacademie, met kasten van sloophout waar de verfstrenen nog op zaten. Een lofzang op imperfectie in een tijd waarin alles draaide om de (gelikte) buitenkant. De kasten waren een groot succes. Sloophout had een tijdelijke trend kunnen zijn, hot tot aan de volgende hype, maar het liep anders. Eek had de geest uit de fles gelaten.

Bij jonge ontwerpers maakte het een aanstekelijke combinatie van inspiratie en idealisme los. Nog altijd bedenken designers creatieve en verrassende ideeën om afgedankte materialen om te toveren in begerenswaardige items voor je huis. Dit upcycling past helemaal bij de huidige tijdsgeest: we willen spullen met een ziel, die bovendien bijdragen aan een betere wereld.

Pinterest, het internetplatform waarop je via moodboards kunt laten zien wat je mooi vindt (zie pagina 32 van deze *PS della Casa*), is een aardige graadmeter voor zulke ontwikkelingen. Begin 2010 waren daar minder dan 8000 producten met het label 'upcycled' te zien; dit jaar gaat het hard richting 300.000.

Anneke van der Heide Wijma maakt tassen van afgedankte leren ba

Meubelmaker Crisow von Schulz redt zwerfhout van de versnipperaar met zijn bedrijf Stadshout.

Uit de berm gered

Ook in Amsterdam zijn er veel ontwerpers en ambachtslieden die afgedankte materialen upgraden tot allerlei moois voor in en om huis. Meubelmaker Crisow von Schulz, bijvoorbeeld. Toen zijn timmermansoog viel op de stammen van gekapte bomen die in berm en parken rondslingerden, besloot hij Stadshout op te richten.

"Het ging om een heleboel stammen. Prima hout, dat voor het grootste deel gewoon versnipperd werd. In 2010 ben ik in mijn eigen stadsdeel Zuid gaan kijken of ik er iets mee kon doen. Bij de gemeente had iedereen de mond vol van cradle-to-cradle en hier lag het letterlijk voor het oprapen! Na een jaar lobbyen werd al het stamhout uit Zuid bij ons afgeleverd. Nog steeds krijgen we zeker tien stammen per week binnen."

"Afhankelijk van het soort hout maken we daar bijvoorbeeld picknicktafels, schuttingen, krugjes, stoelen, bloembakken of vogelhuisjes van. Ik werk samen met een meubelmaker die er Windsorstoelen van timmert. Vers hout krimpt nog en is daardoor niet geschikt voor alle toepassingen, maar die stoelen worden traditioneel juist van vers hout gemaakt. Stadshout gebruiken is niet alleen duurzaam; ik wilde de lokale ambachtelijke industrie ook een impuls geven. Dat gaat de goede kant op. Ik werk nu samen met twaalf meubelmakers, architecten en vormgevers."

Een bank om je schouder

Wat Von Schulz had met gekapte bomen, had Anneke van der Heide Wijma met afgedankte banken. Toen ze een keer letterlijk over een leren bank struikelde die bij het grofvuil stond, zag ze een mooie, nieuwe toekomst voor het leer voorbijflitsen. "Ik probeer bewust in het leven te staan. Toen ik op die bank botste, trof het me hoe zonde het is dat zulk mooi, doorleefd leer naar de vuilverbranding gaat."

"Ter plekke bedacht ik hoe het een tweede leven kon krijgen door er tassen van te maken. Een naam bedacht ik ook meteen: Xofa, ofwel ex-sofa. Op dat moment had ik een mode-agentuur. Ik liep niet rond met ambities om tassen of wat dan ook te ontwerpen; het ging me echt om het upcyclen van afval. Aan het looien zijn namelijk een boel chemicaliën te pas gekomen. Het is een heel milieuvuilend proces. Belachelijk als het na een paar jaar al naar de vuilverbranding gaat. Zeker omdat het leer na enig gebruik juist mooier, soepeler en karaktervoller is geworden. Met mijn compagnon Peter Heykamp heb ik nagedacht over manieren om het structureel te hergebruiken."

"Na twee jaar kregen we de gemeente Almere om: alle leren banken die op straat worden gezet of bij een recyclingperron worden afgeleverd, worden nu gestript. Dat levert werkgelegenheid en herbruikbare materialen op. Van het gereinigde leer laten we tassen maken door plaatselijke vakmensen. Binnenkort lanceren we een nieuwe website, waarop

upcycling

bezoekers met zelf uitgekozen leer een tas kunnen samenstellen op basis van enkele vaste elementen. Als je wilt, kun zelfs zien van welke bank het leer komt.”

Terugkerende tradities

Praktisch idealisme is ook wat Hester Ezra drijft. Ze is oprichter van de organisatie Butterfly Works, die onder meer aan de wieg stond van Return to Sender. Op uitnodiging van een lokale organisatie bezocht Ezra de Sahara. Daar zocht ze met vrouwen die daar woonden naar nieuwe economische activiteiten, gebaseerd op hun rijke cultuur. Na een aantal designsessies bedacht ze Carpet of Life: “De afgelopen dertig jaar kan de bevolking in de Sahara niet meer rondtrekken. Ze zijn gedwongen in de oase op de grens van Marokko en Algerije te blijven. De leefomstandigheden zijn daar hard, vooral voor vrouwen. Maar die zijn sterk. Van oudsher maken ze prachtige tapijten van reepjes oude stof, zogenaamde boucherouites.”

“Helaas hebben plastic vloerkleden, in China geproduceerd en dus veel goedkoper, de markt in dit gebied inmiddels bereikt. Het mooie, traditionele handwerk waarop ik op slag verliefd was geraakt, dreigde daardoor langzaam te verdwijnen. Toen viel het kwartje. In het Westen hebben we vaak een emotionele band met bepaalde kledingstukken. Babykleding, kleding uit een bijzondere periode, van een dierbare overledene en ga zo maar door. Het ligt in de kast en je wilt het niet wegdoen, maar weet ook niet wat je er wél mee moet. Als je van die kledingstukken een boucherouite laat maken, krijg je een heel persoonlijke en mooie herinnering – een Carpet of Life.”

Twee flinke vuilniszakken kleding zijn al genoeg voor een tapijt van 130 bij 210 centimeter. “Boucherouites zijn nu in opkomst in de interieurwereld, dus dat komt goed uit. Al is het volgens mij meer dan een trend. Het doel van Carpet of Life is drieledig. Alle winst gaat naar de vrouwen in de Sahara, die hierdoor een beter leven krijgen. Hun kinderen kunnen naar school en zij krijgen een opleiding, zodat ze straks de Marokkaanse tak van Carpet of Life kunnen managen. Daarnaast willen we de traditie en het ambacht levend houden en de wereld mooier maken met aantrekkelijk design.” Upcycling is geen vluchtige interieurtrend, maar een stijlvolle win-winsituatie.

■ Stadshout

Tweede Jan van der Heijdenstraat 71
www.stadshout.nu

■ Xofa

Overschiestraat 176
(alleen op afspraak)
www.xofa.nl

■ Carpet of Life

www.carpetoflife.com

10x

Uitgesproken upcycling

Bij **De Droomkast** worden afgedankte meubels gerestyled en gerenoveerd tot pronkstukken voor een hip interieur.
Bellamystraat 91-31,
www.dedroomkast.nl

The Skin Collection van Pepe Heykoop bestaat onder meer uit vazen en lampen, eerlijk gemaakt in India van stukken restleer uit de plaatselijke meubelindustrie. Dit weekend te zien tijdens Inside Design Amsterdam.
Waalsteeg 15-hs, 10.00-19.00 uur,
www.pepeheykoop.nl

Bij **Project99** worden steeds opnieuw series van 99 oude stoelen bekleed of anderszins herzien en vernieuwd.
Herengracht 560
www.project99.eu

Noor Nuyten verwerkt verweerde kassarollen tot handige bekertjes en bakjes. Te koop bij Upstream Gallery.
Van Ostadestraat 294,
www.upstreamgallery.nl

Met de **Jar Tops**, plastic deksels die de Amsterdamse ontwerper Jorre van Ast maakte, kun je zelf van je lege jampot een mooie melkkan of suikerpot maken.
Zie verkooppunten op
www.royalvkb.com

De Haarlemse ontwerper David Graas maakte de kleurige collectie lampen **Save Our Soup** van oude plastic zeepflessen.
www.davidgraas.com

De collectie **A Flip Flop Story** van Diederik Schneemann bestaat uit vrolijke meubels, gemaakt van teenslippers die zijn aangespoeld op de stranden van Afrika.
www.studioschneemann.com

Kunstenaar **Diet Wiegman** zet onopvallende stapels rommel in het spotlicht. De grillige objecten laten het silhouet van de Venus van Milo of een ander betoverend schaduwbeeld achterlaten op de muur.
www.dietwiegman.tumblr.com

De **Steel Folding Chair** van Reinier de Jong, gemaakt van de afgedankte stelen van onder meer bezems en schoffels, is een graag gezien ontwerp in design- en interieurbladen.
www.reinierdejong.com

In de 'omvormverdeelafabriek' van **Joost Gehem** kun je de bezittingen van al dan niet dierbare overledenen laten transformeren tot hippe krukjes. In Eindhoven, maar het is de rit dubbel en dwars waard.
www.joostgehemdesign.com